

Raad van de
Europese Unie

Brussel, 30 juni 2023
(OR. en)

11139/23

ECOFIN 664
UEM 198
SOC 490
EMPL 341
COMPET 685
ENV 764
EDUC 277
RECH 309
ENER 400
JAI 910
GENDER 141
ANTIDISCRIM 135
JEUN 179
SAN 416

NOTA

van:	het secretariaat-generaal van de Raad
aan:	het Comité van permanente vertegenwoordigers/de Raad
nr. vorig doc.:	9830/1/23 REV 1
nr. Comdoc.:	COM(2023) 609 final
Betreft:	AANBEVELING VAN DE RAAD over het nationale hervormingsprogramma 2023 van Spanje en met een advies van de Raad over het stabiliteitsprogramma 2023 van Spanje

Voor de delegaties gaat hierbij de bovengenoemde ontwerpaanbeveling van de Raad, die is gebaseerd op aanbeveling COM(2023) 609 final van de Commissie en is besproken door de Raad en de Europese Raad.

AANBEVELING VAN DE RAAD

van ...

over het nationale hervormingsprogramma 2023 van Spanje en met een advies van de Raad over het stabiliteitsprogramma 2023 van Spanje

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 121, lid 2, en artikel 148, lid 4,

Gezien Verordening (EG) nr. 1466/97 van de Raad van 7 juli 1997 over versterking van het toezicht op begrotingssituaties en het toezicht op en de coördinatie van het economisch beleid¹, en met name artikel 5, lid 2,

Gezien Verordening (EU) nr. 1176/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 november 2011 betreffende de preventie en correctie van macro-economische onevenwichtigheden², en met name artikel 6, lid 1,

Gezien de aanbeveling van de Europese Commissie,

Gezien de resoluties van het Europees Parlement,

Gezien de conclusies van de Europese Raad,

Gezien het advies van het Comité voor de werkgelegenheid,

¹ PB L 209 van 2.8.1997, blz. 1.

² PB L 306 van 23.11.2011, blz. 25.

Gezien het advies van het Economisch en Financieel Comité,

Gezien het advies van het Comité voor sociale bescherming,

Gezien het advies van het Comité voor de economische politiek,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Verordening (EU) 2021/241 van het Europees Parlement en de Raad³, waarbij de herstel- en veerkrachtfaciliteit ("de faciliteit") werd ingesteld, is op 19 februari 2021 in werking getreden. De faciliteit biedt de lidstaten financiële ondersteuning voor de uitvoering van hervormingen en investeringen, die worden gerealiseerd met budgettaire stimulansen door de Unie. In overeenstemming met de prioriteiten van het Europees Semester draagt de faciliteit bij tot economisch en inclusief herstel en de uitvoering van duurzame en groeibevorderende hervormingen en investeringen, met name hervormingen en investeringen om de groene en de digitale transitie te stimuleren en om de economieën van de lidstaten veerkrachtiger te maken. Zij helpt ook de overheidsfinanciën te versterken en de groei en werkgelegenheid op middellange en lange termijn te stimuleren, de territoriale cohesie binnen de Unie te verbeteren en de verdere uitvoering van de Europese pijler van sociale rechten te ondersteunen. De maximale financiële bijdrage per lidstaat in het kader van de faciliteit is op 30 juni 2022 bijgewerkt, overeenkomstig artikel 11, lid 2, van Verordening (EU) 2021/241.

³ Verordening (EU) 2021/241 van het Europees Parlement en de Raad van 12 februari 2021 tot instelling van de herstel- en veerkrachtfaciliteit (PB L 57 van 18.2.2021, blz. 17).

- (2) Op 22 november 2022 heeft de Commissie haar goedkeuring gehecht aan de jaarlijkse duurzamegroei-analyse 2023 en daarmee de aanzet gegeven tot het Europees Semester 2023 voor coördinatie van het economisch beleid. Op 23 maart 2023 heeft de Europese Raad zijn goedkeuring gehecht aan de prioriteiten van de jaarlijkse duurzamegroei-analyse 2023, die rond de vier dimensies van concurrerende duurzaamheid draaien. Op 22 november 2022 heeft de Commissie op grond van Verordening (EU) nr. 1176/2011 ook het waarschuwingsmechanismeverslag 2023 aangenomen, waarin zij Spanje heeft aangewezen als een van de lidstaten die door onevenwichtigheden geraakt kunnen zijn of het risico lopen daardoor geraakt te worden, en waarvoor een diepgaande evaluatie nodig zou zijn. Op dezelfde datum heeft de Commissie ook een advies goedgekeurd over het ontwerp-begrotingsplan 2023 van Spanje. De Commissie heeft ook een aanbeveling voor een aanbeveling van de Raad over het economisch beleid van de eurozone goedgekeurd, alsook een voorstel voor het gezamenlijk verslag over de werkgelegenheid 2023 waarin de uitvoering van de werkgelegenheidsrichtsnoeren en de beginselen van de Europese pijler van sociale rechten wordt geanalyseerd. De Raad heeft de aanbeveling over het economisch beleid van de eurozone⁴ (de "aanbeveling van 2023 over de eurozone") op 16 mei 2023 aangenomen en het gezamenlijk verslag over de werkgelegenheid op 13 maart 2023.
- (3) Hoewel de economieën in de Unie blijken te geven van opvallende veerkracht, blijft de geopolitieke context een negatief effect hebben. De economische en sociale beleidsagenda van de Unie, die resoluut achter Oekraïne staat, is erop gericht om op korte termijn de negatieve gevolgen van energieschokken voor zowel kwetsbare huishoudens als bedrijven te beperken en op middellange termijn de inspanningen ter verwezenlijking van de groene en de digitale transitie, de ondersteuning van duurzame en inclusieve groei, de bewaking van de macro-economische stabiliteit en de vergroting van de veerkracht vol te houden. De agenda is ook sterk gericht op het vergroten van het concurrentievermogen en de productiviteit van de Unie.

⁴ Aanbeveling van de Raad van 16 mei 2023 over het economisch beleid van de eurozone (PB C 180 van 23.5.2023, blz. 1).

- (4) Op 1 februari 2023 heeft de Commissie een mededeling uitgebracht met de titel "Een industrieel plan voor de Green Deal voor het nettonultijdperk" ("het industrieel plan voor de Green Deal"). Het doel van het industrieel plan voor de Green Deal is om het concurrentievermogen van de nettonulindustrie van de Unie te versterken en een snelle transitie naar klimaatneutraliteit te bevorderen. Het vormt een aanvulling op de lopende inspanningen in het kader van de Europese Green Deal en REPowerEU. Het heeft ook tot doel een omgeving te scheppen die gunstiger is voor het opschalen van de productiecapaciteit van de Unie voor de nettonultechnologieën en -producten die nodig zijn om de ambitieuze klimaatdoelstellingen van de Unie te halen, en voor het verzekeren van toegang tot relevante kritieke grondstoffen, onder meer door de sourcing ervan te diversifiëren, geologische hulpbronnen in de lidstaten naar behoren te exploiteren en grondstoffen zoveel mogelijk te recyclen. Het industrieel plan voor de Green Deal is gebaseerd op vier pijlers: een voorspelbaar en vereenvoudigd regelgevingsklimaat, versnelde toegang tot financiering, het verbeteren van vaardigheden, en open handel voor veerkrachtige toeleveringsketens. Op 16 maart 2023 heeft de Commissie nog een mededeling gepubliceerd met de titel "Concurrentievermogen van de EU op lange termijn: blik op de periode na 2030", die is gestructureerd rond negen elkaar versterkende aanjagers, met als doel te werken aan een groeibevorderend regelgevingskader. In de mededeling worden beleidsprioriteiten vastgesteld die bedoeld zijn om actief te zorgen voor structurele verbeteringen, gerichte investeringen en regelgevingsmaatregelen voor het concurrentievermogen van de Unie en haar lidstaten op lange termijn. Onderstaande aanbevelingen dragen bij tot de verwezenlijking van deze prioriteiten.

- (5) In 2023 blijft het Europees Semester voor coördinatie van het economisch beleid evolueren in overeenstemming met de uitvoering van de faciliteit. De volledige uitvoering van de herstel- en veerkrachtplannen blijft essentieel voor de verwezenlijking van de beleidsprioriteiten in het kader van het Europees Semester, aangezien de plannen betrekking hebben op alle of een aanzienlijk deel van de relevante landspecifieke aanbevelingen die in de afgelopen jaren zijn gedaan. De landspecifieke aanbevelingen van 2019, 2020 en 2022 blijven onverminderd relevant voor de herstel- en veerkrachtplannen die worden herzien, bijgewerkt of gewijzigd overeenkomstig de artikelen 14, 18 en 21 van Verordening (EU) 2021/241.
- (6) Verordening (EU) 2023/435 van het Europees Parlement en de Raad⁵ (de "REPowerEU-verordening"), die op 27 februari 2023 is vastgesteld, heeft tot doel de afhankelijkheid van de Unie van de invoer van Russische fossiele brandstoffen snel af te bouwen. Dat zal bijdragen tot energiezekerheid en de diversificatie van de energievoorziening van de Unie en tegelijkertijd het gebruik van hernieuwbare energiebronnen, de opslagcapaciteit voor energie en de energie-efficiëntie vergroten. De REPowerEU-verordening stelt de lidstaten in staat een nieuw REPowerEU-hoofdstuk toe te voegen aan hun nationale herstel- en veerkrachtplannen om belangrijke hervormingen en investeringen te financieren die de REPowerEU-doelstellingen helpen verwezenlijken. Die hervormingen en investeringen zullen ook het concurrentievermogen van de nettonulindustrie van de Unie zoals uiteengezet in het industrieel plan voor de Green Deal helpen stimuleren, en zullen ingaan op de energiegerelateerde landspecifieke aanbevelingen die in 2022 en, indien van toepassing, in 2023 aan de lidstaten zijn gedaan. Met de REPowerEU-verordening wordt een nieuwe categorie ingevoerd van niet terug te betalen financiële steun die ter beschikking van de lidstaten wordt gesteld om nieuwe energiegerelateerde hervormingen en investeringen in het kader van hun herstel- en veerkrachtplannen te financieren.

⁵ Verordening (EU) 2023/435 van het Europees Parlement en de Raad van 27 februari 2023 tot wijziging van Verordening (EU) 2021/241 wat betreft REPowerEU-hoofdstukken in herstel- en veerkrachtplannen en tot wijziging van Verordeningen (EU) nr. 1303/2013, (EU) 2021/1060 en (EU) 2021/1755 en Richtlijn 2003/87/EG (PB L 63 van 28.2.2023, blz. 1).

- (7) Op 8 maart 2023 heeft de Commissie een mededeling aangenomen met richtsnoeren voor het begrotingsbeleid voor 2024 ("de mededeling van 8 maart 2023"), die erop gericht is de voorbereiding van de stabiliteits- en convergentieprogramma's van de lidstaten te ondersteunen en aldus de beleidscoördinatie te versterken. De Commissie heeft eraan herinnerd dat de algemene ontsnappingsclausule van het stabiliteits- en groeipact eind 2023 wordt gedeactiveerd. Zij heeft verzocht om een begrotingsbeleid in 2023-2024 dat de houdbaarheid van de schuld op middellange termijn waarborgt en de potentiële groei op duurzame wijze verhoogt, en heeft de lidstaten verzocht in hun stabiliteits- en convergentieprogramma's 2023 uiteen te zetten hoe hun begrotingsplannen ervoor zullen zorgen dat de in het Verdrag vastgestelde referentiewaarde van 3 % van het bruto binnenlands product (bbp) wordt nageleefd en de schuld voortdurend op plausibele wijze wordt teruggedrongen, of dat de schuld op middellange termijn op een prudent niveau wordt gehouden. De Commissie heeft de lidstaten ook verzocht de nationale begrotingsmaatregelen die zijn ingevoerd om huishoudens en bedrijven te beschermen tegen de energieprijsschok, geleidelijk af te schaffen, te beginnen met de minst gerichte maatregelen. Zij heeft erop gewezen dat indien de steunmaatregelen zouden moeten worden verlengd vanwege hernieuwde druk van de energieprijzen, de lidstaten deze beter moeten richten op kwetsbare huishoudens en bedrijven. De Commissie heeft verklaard de begrotingsaanbevelingen te kwantificeren en te differentiëren. Bovendien zouden de begrotingsaanbevelingen moeten worden geformuleerd op basis van de netto primaire uitgaven, zoals voorgesteld in haar mededeling van 9 november 2022 over een leidraad voor een hervorming van het EU-kader voor economische governance. De Commissie heeft aanbevolen dat alle lidstaten nationaal gefinancierde investeringen blijven beschermen en zorgen voor een doeltreffend gebruik van de faciliteit en andere Uniefondsen, met name in het licht van de doelstellingen met betrekking tot de groene en de digitale transitie en veerkracht. De Commissie heeft aangegeven dat zij de Raad zal voorstellen om in het voorjaar van 2024 op het tekort gebaseerde buitensporigtekortprocedures in te stellen op basis van de begrotingsresultaten voor 2023, in overeenstemming met de bestaande wettelijke bepalingen.

- (8) Op 26 april 2023 heeft de Commissie wetgevingsvoorstellen ingediend om een omvattende hervorming van de Unieregels inzake economische governance door te voeren. De voorstellen moeten vooral de houdbaarheid van de overheidsschuld verbeteren en tegelijkertijd in alle lidstaten via hervormingen en investeringen duurzame en inclusieve groei bevorderen. Met deze voorstellen streeft de Commissie ernaar de nationale verantwoordelijkheid te vergroten, het kader te vereenvoudigen en de focus meer te leggen op de middellange termijn, in combinatie met doeltreffende en coherenter handhaving. Volgens de conclusies van de Raad van 14 maart 2023 over een leidraad voor een hervorming van het EU-kader voor economische governance is het de bedoeling om de wetgevingswerkzaamheden in 2023 af te ronden.
- (9) Op 30 april 2021 heeft Spanje overeenkomstig artikel 18, lid 1, van Verordening (EU) 2021/241 zijn herstel- en veerkrachtplan ingediend bij de Commissie. Krachtens artikel 19 van Verordening (EU) 2021/241 heeft de Commissie de relevantie, doeltreffendheid, efficiëntie en samenhang van het herstel- en veerkrachtplan beoordeeld overeenkomstig de beoordelingsrichtsnoeren van bijlage V bij die verordening. Op 13 juli 2021 heeft de Raad zijn uitvoeringsbesluit betreffende de goedkeuring van de beoordeling van het herstel- en veerkrachtplan voor Spanje⁶ vastgesteld. De tranches worden vrijgegeven mits de Commissie overeenkomstig artikel 24, lid 5, van Verordening (EU) 2021/241 een besluit heeft vastgesteld waarin wordt verklaard dat Spanje de desbetreffende mijlpalen en streefdoelen die in het uitvoeringsbesluit van de Raad zijn vastgelegd, op bevredigende wijze heeft verwezenlijkt. Onder bevredigende verwezenlijking wordt begrepen dat de verwezenlijking van eerdere mijlpalen en streefdoelen niet is teruggedraaid.

⁶ Doc. ST 10150/21 INIT + COR 1 (ro) + ADD 1 REV 2.

- (10) Op 28 april 2023 heeft Spanje zijn nationale hervormingsprogramma 2023 en zijn stabiliteitsprogramma 2023 ingediend, conform artikel 4, lid 1, van Verordening (EG) nr. 1466/97. Om met de onderlinge verbanden tussen beide programma's rekening te houden, zijn deze samen geëvalueerd. Overeenkomstig artikel 27 van Verordening (EU) 2021/241 weerspiegelt het nationale hervormingsprogramma 2023 ook de halfjaarlijkse verslaglegging van Spanje over de vorderingen bij de verwezenlijking van zijn herstel- en veerkrachtplan.
- (11) Op 24 mei 2023 heeft de Commissie het landverslag 2023 voor Spanje gepubliceerd. Daarin wordt de vooruitgang beoordeeld die Spanje heeft geboekt bij de uitvoering van de desbetreffende landspecifieke aanbevelingen die de Raad tussen 2019 en 2022 heeft aangenomen, en wordt de balans opgemaakt van de uitvoering door Spanje van het herstel- en veerkrachtplan. Op basis van die analyse worden in het landverslag lacunes vastgesteld met betrekking tot de uitdagingen die niet of slechts gedeeltelijk worden aangegaan in het herstel- en veerkrachtplan, alsook nieuwe en opkomende uitdagingen. Ook is de vooruitgang beoordeeld die Spanje heeft geboekt bij de uitvoering van de Europese pijler van sociale rechten en bij de verwezenlijking van de kerndoelen van de Unie inzake werkgelegenheid, vaardigheden en armoedebestrijding en van de duurzameontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties.

(12) De Commissie heeft op grond van artikel 5 van Verordening (EU) nr. 1176/2011 met betrekking tot Spanje een diepgaande evaluatie verricht en de resultaten ervan bekendgemaakt op 24 mei 2023. De Commissie heeft geconcludeerd dat Spanje wordt geconfronteerd met macro-economische onevenwichtigheden. Met name kwetsbaarheden in verband met de hoge particuliere, overheids- en buitenlandse schuld, die van grensoverschrijdend belang zijn, nemen af maar blijven aanwezig. De buitenlandse schuld en vooral de particuliere schuldquoten zijn in de jaren 2010 gedaald en hebben, na een tijdelijke onderbreking in 2020, hun daling in 2021 hervat en zullen naar verwachting blijven dalen onder invloed van de economische groei. Zij blijven echter nog steeds op een hoog niveau. De externe positie heeft geprofiteerd van een lopende rekening die al een decennium lang een overschot vertoont, ook al is deze meer recentelijk verslechterd als gevolg van het effect van de COVID-19-pandemie op de uitvoer van toerisme en de hogere energieprijzen in 2022. De overheidsschuld blijft hoog. In 2022 werd de neerwaartse trend van vóór de COVID-19-pandemie hervat onder invloed van een sterke nominale bbp-groei, maar hij blijft boven het niveau van vóór de pandemie. In 2023 en 2024 wordt een voortzetting van deze daling in een gematigder tempo verwacht, ondersteund door beleidsmaatregelen in het herstel- en veerkrachtplan. Het financiële stelsel heeft veerkracht getoond ten aanzien van de recente schokken als gevolg van de pandemie en de energiecrisis. De werkloosheid is weer gedaald, maar is nog steeds hoog en er blijven kwetsbare gebieden bestaan, waaronder zeer hoge langdurige werkloosheid en jeugdwerkloosheid. Potentiële risico's die van invloed zijn op een verdere vermindering van kwetsbaarheden betreffen voornamelijk het effect van de aanscherping van financiële voorwaarden op de financiële positie van huishoudens en bedrijven en op de houdbaarheid van de overheidsschuld op middellange tot lange termijn bij de huidige markt-omstandigheden en de vergrijzing van de bevolking. De vooruitgang op beleidsgebied is gunstig en voortzetting van de uitvoering van het herstel- en veerkrachtplan zou verdere verbeteringen moeten opleveren.

- (13) Volgens door Eurostat gevalideerde gegevens daalde het overheidstekort van Spanje van 6,9 % van het bbp in 2021 tot 4,8 % in 2022, terwijl de overheidsschuld daalde van 118,3 % van het bbp aan het eind van 2021 tot 113,2 % aan het eind van 2022. Op 24 mei 2023 heeft de Commissie een verslag uitgebracht op grond van artikel 126, lid 3, van het Verdrag. In dat verslag wordt de begrotingssituatie van Spanje besproken, aangezien het overheidstekort in 2022 de in het Verdrag vastgestelde referentiewaarde van 3 % van het bbp overschreed. In het verslag wordt geconcludeerd dat niet aan het tekortcriterium werd voldaan. In overeenstemming met haar mededeling van 8 maart 2023 heeft de Commissie niet voorgesteld om in het voorjaar van 2023 nieuwe buitensporigtekortprocedures in te leiden. De Commissie heeft vervolgens verklaard dat zij de Raad zou voorstellen om in het voorjaar van 2024 op het tekort gebaseerde buitensporigtekortprocedures in te stellen op basis van de begrotingsresultaten voor 2023. Spanje moet hiermee rekening houden bij de uitvoering van zijn begroting voor 2023 en de voorbereiding van zijn ontwerpbegrotingsplan voor 2024.
- (14) Het overheidssaldo is beïnvloed door de budgettaire beleidsmaatregelen die zijn genomen om de economische en sociale gevolgen van de stijging van de energieprijzen te verzachten. In 2022 bestonden de inkomstenverlagende budgettaire beleidsmaatregelen onder meer uit de verlaging van de btw op elektriciteit en gas, de verlaging van de bijzondere belasting op elektriciteit en de opschorting van de belasting op de waarde van de elektriciteitsproductie, en bestonden de uitgavenverhogende budgettaire beleidsmaatregelen onder meer uit de algemene korting van 20 cent per liter op brandstof voor voertuigen, inkomenssteun voor huishoudens en energie-intensieve industrieën, hogere uitkeringen via de sociale energiebon en prijskortingen voor het gebruik van het openbaar vervoer. De Commissie raamt de nettobegrotingskosten van die maatregelen op 1,6 % van het bbp in 2022. Tegelijkertijd zijn de geraamde kosten van de tijdelijke noodmaatregelen die verband houden met de COVID-19-crisis van 3,1 % van het bbp in 2021 gedaald tot 0,5 % van het bbp in 2022.

- (15) Op 18 juni 2021 heeft de Raad Spanje aanbevolen⁷ om in 2022 gebruik te maken van de faciliteit om aanvullende investeringen ter ondersteuning van het herstel te financieren en tegelijk een prudent begrotingsbeleid te voeren. Bovendien heeft de Raad Spanje aanbevolen nationaal gefinancierde investeringen in stand houden. De Raad heeft Spanje ook aanbevolen de groei van nationaal gefinancierde lopende uitgaven te beperken.
- (16) Volgens ramingen van de Commissie was de begrotingskoers⁸ in 2022 ondersteunend, namelijk -2,5 % van het bbp. Zoals aanbevolen door de Raad is Spanje het herstel blijven ondersteunen met investeringen die moeten worden gefinancierd uit de faciliteit. De met subsidies uit de faciliteit en andere Uniefondsen gefinancierde uitgaven bedroegen 1,1 % van het bbp in 2022 (1,2 % van het bbp in 2021). De nationaal gefinancierde investeringen zorgden voor een expansieve bijdrage van 0,3 procentpunten aan de begrotingskoers⁹. Spanje heeft de nationaal gefinancierde investeringen dus in stand gehouden, zoals aanbevolen door de Raad. Tegelijkertijd heeft de groei van de nationaal gefinancierde primaire lopende uitgaven (ongerekend nieuwe maatregelen aan de ontvangstenzijde) een expansieve bijdrage aan de begrotingskoers geleverd van 2,7 procentpunten. Deze aanzienlijk expansieve bijdrage omvatte het extra effect van maatregelen om de economische en sociale gevolgen van de stijging van de energieprijzen te verzachten (extra nettobegrotingskosten ten belope van 1,5 % van het bbp). Tegelijkertijd droegen ook de hogere uitgaven voor intermediair verbruik en sociale overdrachten in natura bij tot de groei van de netto primaire lopende uitgaven. De aanzienlijke expansieve bijdrage van de nationaal gefinancierde lopende uitgaven was slechts gedeeltelijk te danken aan de maatregelen om de economische en sociale gevolgen van de stijging van de energieprijzen op te vangen. Spanje heeft derhalve de groei van de nationaal gefinancierde lopende uitgaven niet voldoende beperkt.

⁷ Aanbeveling van de Raad van 18 juni 2021 met een advies van de Raad over het stabiliteitsprogramma 2021 van Spanje (PB C 304 van 29.7.2021, blz. 38).

⁸ De begrotingskoers wordt gemeten als de verandering in de primaire uitgaven (ongerekend discretionaire maatregelen aan de ontvangstenzijde), met uitsluiting van tijdelijke noodmaatregelen die verband houden met de COVID-19-crisis maar met inbegrip van uitgaven die worden gefinancierd met niet terug te betalen steun (subsidies) uit de faciliteit en andere Uniefondsen, ten opzichte van de potentiële groei op middellange termijn. Zie voor meer details Kader 1 in de statistische begrotingstabellen.

⁹ Andere nationaal gefinancierde kapitaaluitgaven hebben een contractieve bijdrage van 0,3 procentpunten van het bbp geleverd als gevolg van de geleidelijke terugkeer naar het niveau van vóór de COVID-19-pandemie.

- (17) Het macro-economische scenario dat aan de begrotingsprognose van het stabiliteitsprogramma 2023 ten grondslag ligt, komt overeen met de voorjaarsprognose 2023 van de Commissie voor 2023 en is gunstiger voor de periode daarna. De regering gaat ervan uit dat het reële bbp in 2023 met 2,1 % en in 2024 met 2,4 % zal groeien. In de voorjaarsprognose 2023 van de Commissie wordt uitgegaan van een iets lagere groei van 1,9 % in 2023 en van 2,0 % in 2024, voornamelijk als gevolg van een lagere verwachte bijdrage van de particuliere consumptie in zowel 2023 als 2024, alsook van een gematigder investeringsgroei in 2024. De gunstigere vooruitzichten in het stabiliteitsprogramma 2023 hangen ook samen met een sterker voorspeld effect van het herstel- en veerkrachtplan op de activiteit tijdens de prognoseperiode.
- (18) In haar stabiliteitsprogramma 2023 zegt de regering te verwachten dat het overheidstekort zal afnemen tot 3,9 % van het bbp in 2023. De daling in 2023 is hoofdzakelijk het gevolg van de lagere kosten van maatregelen die in reactie op de stijging van de energieprijzen zijn genomen in vergelijking met 2022. Volgens het stabiliteitsprogramma 2023 zal de overheidsschuldquote naar verwachting afnemen van 113,2 % aan het eind van 2022 tot 111,9 % aan het eind van 2023. In de voorjaarsprognose 2023 van de Commissie wordt uitgegaan van een overheidstekort van 4,1 % van het bbp voor 2023. Dit is in overeenstemming met het in het stabiliteitsprogramma 2023 voorspelde tekort. In de voorjaarsprognose 2023 van de Commissie wordt uitgegaan van een lagere overheidsschuldquote van 110,6 % aan het eind van 2023 als gevolg van een lagere stock-flow adjustment.

(19) Het overheidssaldo wordt in 2023 naar verwachting nog steeds beïnvloed door de maatregelen die zijn genomen om de economische en sociale gevolgen van de stijging van de energieprijzen te verzachten. Zij bestaan uit maatregelen uit 2022 die werden verlengd, met name de verlaging van de btw op elektriciteit en gas, de verlaging van de bijzondere belasting op elektriciteit, de opschorting van de belasting op de waarde van de elektriciteitsproductie, de inkomenssteun voor huishoudens en energie-intensieve industrieën, de hogere uitkeringen via de sociale energiebon en de prijskortingen voor het gebruik van het openbaar vervoer, en nieuwe maatregelen zoals de korting van 20 cent per liter op brandstof voor voertuigen, nu gericht op het weg- en zeevervoer en de landbouw- en visserijsector, en een forfaitaire subsidie van 200 EUR voor huishoudens met een laag inkomen. De kosten van deze maatregelen worden gedeeltelijk gecompenseerd door een heffing op uitzonderlijke winsten van grote energieleveranciers. Rekening houdend met die inkomsten worden de nettobegrotingskosten van de steunmaatregelen in de voorjaarsprognose 2023 van de Commissie geraamd op 0,6 % van het bbp in 2023¹⁰. De meeste maatregelen in 2023 lijken niet gericht op de kwetsbaarste huishoudens of bedrijven, en de vele ervan behouden niet volledig de prijsprikkel om de energiebehoefte te verminderen en de energie-efficiëntie te verhogen. Het bedrag aan gerichte steunmaatregelen waarmee bij de beoordeling van de naleving van de aanbeveling van de Raad van 12 juli 2022¹¹ rekening moet worden gehouden, wordt in de voorjaarsprognose 2023 van de Commissie bijgevolg geraamd op 0,2 % van het bbp in 2023 (tegenover 0,5 % van het bbp in 2022). Tot slot zal het overheidssaldo voor 2023 naar verwachting profiteren van de geleidelijke afschaffing van de tijdelijke noodmaatregelen die verband houden met de COVID-19-crisis, die op 0,5 % van het bbp worden geraamd.

¹⁰ Dat cijfer geeft het niveau weer van de jaarlijkse begrotingskosten van de maatregelen, waaronder lopende ontvangsten en uitgaven en, indien relevant, kapitaaluitgaven.

¹¹ Aanbeveling van de Raad van 12 juli 2022 over het nationale hervormingsprogramma van Spanje en met een advies van de Raad over het stabiliteitsprogramma 2022 van Spanje (PB C 334 van 1.9.2022, blz. 70).

(20) In zijn aanbeveling van 12 juli 2022 heeft de Raad Spanje aanbevolen om in 2023 een prudent begrotingsbeleid te voeren, met name door de groei van nationaal gefinancierde primaire lopende uitgaven te beperken tot onder de potentiële outputgroei op middellange termijn¹², rekening houdend met de aanhoudende tijdelijke en gerichte steun aan huishoudens en bedrijven die het kwetsbaarst zijn voor energieprijsstijgingen, en aan mensen die Oekraïne ontvluchten. Spanje moet tegelijkertijd klaarstaan om de lopende uitgaven aan te passen aan de veranderende situatie. Spanje is ook aanbevolen te voorzien in meer overheidsinvesteringen voor de groene en de digitale transitie en voor energiezekerheid, met inachtneming van het REPowerEU-initiatief, onder meer door gebruik te maken van de faciliteit en andere Uniefondsen.

¹² Op basis van de voorjaarsprognose 2023 van de Commissie wordt de potentiële outputgroei van Spanje op middellange termijn (tienjaarsgemiddelde) geraamd op 5,5 % in nominale termen.

(21) Voor 2023 wordt in de voorjaarsprognose 2023 van de Commissie uitgegaan van een expansieve begrotingskoers (-0,3 % van het bbp). Dit volgt op een expansieve begrotingskoers in 2022 (-2,5 % van het bbp). Verwacht wordt dat de groei van de nationaal gefinancierde primaire lopende uitgaven (ongerekend discretionaire maatregelen aan de ontvangstenzijde) in 2023 aan de begrotingskoers een overwegend neutrale bijdrage van 0,2 % van het bbp zal leveren. Dus is de verwachte groei van de nationaal gefinancierde primaire lopende uitgaven in overeenstemming met de aanbeveling van de Raad van 12 juli 2022. De verwachte overwegend neutrale bijdrage van de nationaal gefinancierde primaire lopende uitgaven is in hoofdzaak toe te schrijven aan de lagere kosten van de (gerichte en niet-gerichte) steunmaatregelen voor huishoudens en bedrijven die het kwetsbaarst zijn voor energieprijsstijgingen (met 1,0 % van het bbp). De belangrijkste aanjagers van de groei van de nationaal gefinancierde primaire lopende uitgaven (ongerekend nieuwe maatregelen aan de ontvangstenzijde) zijn de toename van sociale overdrachten, doordat de pensioenen opnieuw zijn gekoppeld aan de inflatie in het verleden, en de hogere uitgaven voor intermediair verbruik. De met subsidies uit de faciliteit en andere Uniefondsen gefinancierde uitgaven zullen in 2023 naar verwachting 1,6 % van het bbp bedragen, terwijl nationaal gefinancierde investeringen naar verwachting een expansieve bijdrage aan de begrotingskoers van 0,1 procentpunt zullen leveren¹³. Spanje is daarom van plan om via de faciliteit en andere Uniefondsen aanvullende investeringen te financieren, en zal naar verwachting de nationaal gefinancierde investeringen in stand houden¹⁴. Het is voornemens overheidsinvesteringen te financieren voor de groene en de digitale transitie en voor energiezekerheid, zoals het versterkte industriebeleid "España 2030", het plan voor woningherstel en stadsvernieuwing of de impuls die wordt gegeven aan cyberbeveiliging en 5G-connectiviteit, die worden gefinancierd door de faciliteit en andere Uniefondsen.

¹³ Verwacht wordt dat andere nationaal gefinancierde kapitaaluitgaven een contractieve bijdrage van 0,2 procentpunten van het bbp zullen leveren.

¹⁴ De met subsidies in het kader van de faciliteit en andere Uniefondsen gefinancierde uitgaven bedroegen 1,6 % van het bbp in 2023, terwijl de nationaal gefinancierde investeringen een expansieve bijdrage aan de begrotingskoers van 0,2 procentpunten leverden. Verwacht wordt dat andere nationaal gefinancierde kapitaaluitgaven een contractieve bijdrage van 0,2 procentpunten van het bbp zullen leveren.

- (22) Volgens het stabiliteitsprogramma 2023 zal het overheidstekort in 2024 naar verwachting dalen tot 3,0 % van het bbp. De daling in 2024 is ook het gevolg van de geleidelijke afschaffing van de energiemaatregelen. Volgens het stabiliteitsprogramma 2023 zal de overheidsschuldquote afnemen tot 109,1 % aan het eind van 2024. Op basis van de op de afsluitdatum van de prognose bekende beleidsmaatregelen wordt in de voorjaarsprognose 2023 van de Commissie uitgegaan van een overheidstekort van 3,3 % van het bbp in 2024. Dit is in overeenstemming met het in het stabiliteitsprogramma 2023 voorspelde tekort. In de voorjaarsprognose 2023 van de Commissie wordt uitgegaan van een vergelijkbare overheidsschuldquote van 109,1 % aan het eind van 2024.
- (23) Het stabiliteitsprogramma 2023 voorziet in de uitfasering van de steunmaatregelen voor energie in 2024, met uitzondering van de heffing op uitzonderlijke winsten van energiebedrijven. De Commissie gaat ook uit van de uitfasering van bijna alle energiesteunmaatregelen in 2024 (netto-opbrengst van 0,1 % van het bbp in 2024). Die ramingen zijn gebaseerd op de veronderstelling dat de energieprijzen niet opnieuw zullen stijgen.
- (24) Verordening (EG) nr. 1466/97 roept op tot een jaarlijkse verbetering van het structurele begrotingssaldo in de richting van de begrotingsdoelstelling op middellange termijn met 0,5 % van het bbp als benchmark¹⁵. Rekening houdend met overwegingen inzake budgettaire houdbaarheid en de noodzaak om het tekort terug te dringen tot onder de in het Verdrag vastgestelde referentiewaarde van 3 % van het bbp, zou volgens de Commissie een verbetering van het structurele saldo met ten minste 0,7 % van het bbp voor 2024 passend zijn. Om een dergelijke verbetering te bewerkstelligen, mag de groei van de nationaal gefinancierde netto primaire uitgaven¹⁶ in 2024 volgens de methode van de Commissie niet meer dan 2,6 % bedragen, zoals in deze aanbeveling tot uiting komt. Tegelijkertijd moeten de resterende energiesteunmaatregelen (die momenteel door de Commissie worden geraamd op 0,6 % van het bbp in 2023) geleidelijk worden afgeschaft, indien de ontwikkelingen op de energiemarkt dit toelaten en te beginnen bij de minst gerichte maatregelen, en moeten de daarmee samenhangende besparingen worden gebruikt om het overheidstekort terug te dringen.

¹⁵ Artikel 5 van Verordening (EG) nr. 1466/97 vereist ook een aanpassing van meer dan 0,5 % van het bbp voor lidstaten met een overheidsschuld van meer dan 60 % van het bbp of met meer aantoonbare risico's voor de houdbaarheid van de schuldpositie.

¹⁶ Netto primaire uitgaven worden gedefinieerd als nationaal gefinancierde uitgaven ongerekend discretionaire maatregelen aan de ontvangstenzijde en exclusief rente-uitgaven en conjuncturele werkloosheidsuitgaven.

- (25) Bij ongewijzigd beleid wordt in de voorjaarsprognose 2023 van de Commissie uitgegaan van een groei van de nationaal gefinancierde netto primaire uitgaven met 1,4 % in 2024, wat lager is dan het aanbevolen groeipercentage.
- (26) Volgens het stabiliteitsprogramma 2023 zullen de overheidsinvesteringen (de door de faciliteit gefinancierde investeringen niet meegerekend) naar verwachting dalen van 2,7 % van het bbp in 2023 tot 2,6 % van het bbp in 2024. Het stabiliteitsprogramma 2023 heeft betrekking op hervormingen en investeringen die naar verwachting zullen bijdragen tot budgettaire houdbaarheid en duurzame en inclusieve groei. Deze hervormingen en investeringen omvatten een permanent kader ter verbetering van de kwaliteit van de overheidsuitgaven, maatregelen ter voorkoming en bestrijding van belastingfraude en belastingontduiking en de hervorming van het belastingstelsel om het inclusiever en duurzamer te maken en de houdbaarheid van de overheidsfinanciën op middellange en lange termijn te bevorderen, die ook deel uitmaken van het herstel- en veerkrachtplan.
- (27) Het stabiliteitsprogramma 2023 schetst een begrotingstraject op middellange termijn tot 2026. Volgens het stabiliteitsprogramma 2023 wordt verwacht dat het overheidstekort geleidelijk zal dalen tot 2,7 % van het bbp in 2025 en tot 2,5 % in 2026. Het geplande overheidstekort zal in 2025 dus onder de 3 % van het bbp dalen. Volgens het stabiliteitsprogramma 2023 zal de overheidsschuldquote naar verwachting dalen van 109,1 % van het bbp aan het eind van 2024 tot 106,8 % van het bbp aan het eind van 2026.

(28) Overeenkomstig artikel 19, lid 3, punt b), van Verordening (EU) 2021/241 en criterium 2.2 van bijlage V bij die verordening bevat het herstel- en veerkrachtplan een uitgebreide reeks elkaar versterkende hervormingen en investeringen die uiterlijk in 2026 moeten zijn uitgevoerd. Spanje heeft tot dusver goede vooruitgang geboekt bij de uitvoering van zijn herstel- en veerkrachtplan. Spanje heeft drie betalingsaanvragen ingediend, overeenkomend met 121 mijlpalen en streefdoelen in het herstel- en veerkrachtplan en resulterend in een totale uitbetaling van 28 miljard EUR. Spanje behoorde tot de lidstaten die het verst gevorderd waren met de uitvoering van het herstel- en veerkrachtplan. Op 6 juni 2023 heeft Spanje een gewijzigd herstel- en veerkrachtplan ingediend, met nieuwe maatregelen waarmee de omvang van het plan meer dan verdubbeld is. Dit moet gepaard gaan met voldoende administratieve capaciteit om de effectieve en efficiënte absorptie van de middelen uit de faciliteit en andere beschikbare Unie- en nationale fondsen te waarborgen. Spanje zal met name een hogere subsidie uit de faciliteit toegewezen krijgen. Het herziene plan bevat ook een REPowerEU-hoofdstuk, deels te financieren met aanvullende REPowerEU-subsidies. De opname van het nieuwe REPowerEU-hoofdstuk in het herstel- en veerkrachtplan maakt de financiering mogelijk van aanvullende hervormingen en investeringen ter ondersteuning van de strategische doelstellingen van Spanje op het gebied van energie en de groene transitie. Overeenkomstig artikel 14, lid 6, van Verordening (EU) nr. 2021/241 heeft Spanje tevens 84 miljard EUR aan aanvullende steun in de vorm van leningen aangevraagd uit de faciliteit. De systematische en doeltreffende betrokkenheid van lokale en regionale autoriteiten, sociale partners en andere belanghebbenden blijft belangrijk voor de succesvolle uitvoering van het herstel- en veerkrachtplan, alsook ander economisch en werkgelegenheidsbeleid dat verder gaat dan dat plan, om te zorgen voor een breed gedragen verantwoordelijkheid voor de algehele beleidsagenda.

- (29) De Commissie heeft alle programmeringsdocumenten voor het cohesiebeleid van Spanje in 2022 goedgekeurd. Het is van cruciaal belang om de cohesiebeidsprogramma's in aanvulling op en in synergie met het herstel- en veerkrachtplan, met inbegrip van het REPowerEU-hoofdstuk, snel uit te voeren om de groene en de digitale transitie te verwezenlijken, de economische en sociale veerkracht te vergroten en een evenwichtige territoriale ontwikkeling in Spanje tot stand te brengen.
- (30) Naast de economische en sociale uitdagingen die in het herstel- en veerkrachtplan en de programma's van het cohesiebeleid aan bod komen, wordt Spanje geconfronteerd met een aantal extra uitdagingen in verband met de groene transitie, energie-interconnecties en sociale en betaalbare energie-efficiënte huisvesting.
- (31) Ondanks de geringe directe blootstelling aan Russische fossiele brandstoffen onderstreept de stijging van de energieprijzen in 2022 de noodzaak voor Spanje om sneller over te schakelen op schone energie. Spanje boekt vooruitgang bij het gebruik van hernieuwbare energiebronnen en is met ongeveer 49,8 GW een van de lidstaten met de grootste geïnstalleerde capaciteit aan wind- en zonne-energie. Dankzij een aantal verbeteringen in de vergunningsprocedures, met name voor zelfconsumptie, is de invoering van deze technologieën verder gevorderd. Toch heeft Spanje te kampen met een grote achterstand bij aanvragen voor nieuwe installaties voor hernieuwbare energie. Restricties van de netwerkcapaciteit beperken de verdere integratie van hernieuwbare energiebronnen in het elektriciteitsnet. Spanje is een van de landen met het hoogste percentage slimme meters, maar er zouden aanvullende investeringen in netwerkinfrastructuur en opslag nodig zijn om extra hernieuwbare elektriciteit te integreren. Maatregelen om de uitrol van hernieuwbare energie te versnellen zouden kunnen bestaan in het verder stroomlijnen en digitaliseren van de vergunningsprocedures, het sneller toewijzen van netwerkcapaciteit aan projecten en het ondersteunen van het werk van de autoriteiten bij de verwerking van vergunningen door te zorgen voor passende vaardigheden en personeel bij die autoriteiten en door de coördinatie tussen alle overheidsniveaus te verbeteren. Daarnaast ligt het niveau van grensoverschrijdende elektriciteitsinterconnectie in Spanje in 2022 (5,4 %) nog steeds aanzienlijk lager dan het interconnectiestreefcijfer voor 2020 (10 %) en 2030 (15 %).

(32) Het aardgasverbruik van Spanje is in de periode tussen augustus 2022 en maart 2023 met 10,8 %¹⁷ gedaald ten opzichte van het gemiddelde gasverbruik in dezelfde periode in de voorgaande vijf jaar, waarmee het streefdoel van 7 %, dat is vastgesteld in Verordening (EU) 2022/1369 van de Raad¹⁸, is overtroffen. Spanje wordt op grond van Verordening (EU) 2023/706 van de Raad¹⁹ aangemoedigd zich tot 31 maart 2024 te blijven inspannen om de gasvraag tijdelijk te verminderen. Verdere investeringen in energie-efficiënte woningen zouden de problemen in verband met de betaalbaarheid van woningen helpen verlichten. Het aanzienlijke verlies aan koopkracht, de aanhoudende stijging van de huurprijzen en de hogere hypotheeklasten hebben de problemen in verband met de betaalbaarheid van woningen verergerd, met name voor kwetsbare huishoudens. Het aanbod van betaalbare en sociale woningen blijft beperkt en ligt aanzienlijk lager dan het Uniegemiddelde. Het huidige Spaanse nationale energie- en klimaatplan voorziet in 1,2 miljoen woningrenovaties tussen nu en 2030, waarvan ongeveer een derde onder het herstel- en veerkrachtplan valt. Het voorzien in extra energie-efficiënte huisvesting in gebieden waar uitgesproken tekorten zijn en de markt gespannen is, onder meer door renovatie en elektrificatie, kan helpen het energieverbruik binnen de perken te houden en de groene transitie aan te pakken, en kan kwetsbare huishoudens ondersteunen die meer blootstaan aan energiearmoede. Het goed gericht voorzien in betaalbare sociale huurwoningen in samenwerking met de particuliere sector kan de budgettaire gevolgen helpen beperken.

¹⁷ De daling met 10,8 % omvat het verbruik van aardgas voor de productie van elektriciteit in Spanje voor uitvoer naar naburige lidstaten.

¹⁸ Aan Spanje is een afwijking verleend waardoor het streefcijfer 7 % is in plaats van 15 % in het geval van een verplichte vraagreductie na een Unie-alarm, overeenkomstig artikel 5, lid 7, van Verordening (EU) 2022/1369 van de Raad van 5 augustus 2022 inzake gecoördineerde maatregelen ter reductie van de gasvraag (PB L 206 van 8.8.2022, blz. 1).

¹⁹ Verordening (EU) 2023/706 van de Raad van 30 maart 2023 tot wijziging van Verordening (EU) 2022/1369 wat betreft de verlenging van de vraagreductieperiode voor gasvraagreductiemaatregelen en de versterking van de rapportage en monitoring van de uitvoering van die maatregelen (PB L 93 van 31.3.2023, blz. 1).

- (33) Het vervoer blijft afhankelijk van oliebrandstoffen. De sector is verantwoordelijk voor een groot deel van de uitstoot van broeikasgassen en draagt ook bij aan de luchtverontreiniging, die boven het Uniegemiddelde ligt. Ontoereikende infrastructuur en toegang tot openbaar vervoer blijft een probleem in plattelandsgebieden. De invoering van elektromobiliteit is zowel aan de vraag- als aan de aanbodzijde onderontwikkeld. De voltooiing van het, ook grensoverschrijdende, kernspoorwegennet voor hogesnelheidstreinen tegen 2030 zal de transitie naar klimaatneutraliteit bespoedigen en het vervoer minder afhankelijk maken van fossiele brandstoffen. De in het herstel- en veerkrachtplan opgenomen maatregelen bieden de mogelijkheid om stedelijk en grootstedelijk vervoer te transformeren en het trans-Europese vervoersnetwerk te versterken en de invoering van digitalisering en nieuwe technologieën in de sector te ondersteunen.
- (34) Het tekort aan arbeidskrachten en vaardigheden in sectoren en beroepen die van essentieel belang zijn voor de groene transitie, met inbegrip van productie, uitrol en onderhoud van nettonultechnologieën, leidt tot knelpunten in de transitie naar een nettonuleconomie. Hoogwaardige onderwijs- en opleidingsstelsels die inspelen op veranderende behoeften op de arbeidsmarkt en gerichte bij- en omscholingsmaatregelen zijn van cruciaal belang om tekorten aan vaardigheden aan te pakken en arbeidsintegratie en -verschuivingen te bevorderen. Om het onbenutte arbeidsaanbod te ontsluiten, moeten die maatregelen toegankelijk zijn, met name voor de personen voor wie en in de sectoren en regio's waarvoor de gevolgen van de groene transitie het grootst zijn. In 2022 werden in Spanje tekorten aan arbeidskrachten gemeld voor diverse beroepen die specifieke vaardigheden of kennis voor de groene transitie vereisen, zoals technici op het gebied van de elektronica.
- (35) In het licht van de beoordeling door de Commissie heeft de Raad het stabiliteitsprogramma 2023 onderzocht, en zijn advies²⁰ daarover is in aanbeveling 1 weergegeven.

²⁰ Op grond van artikel 5, lid 2, van Verordening (EG) nr. 1466/97.

- (36) Aangezien de economieën van de lidstaten van de eurozone in hoge mate met elkaar zijn verweven en zij collectief bijdragen aan de werking van de economische en monetaire unie, heeft de Raad de lidstaten van de eurozone aanbevolen actie te ondernemen, onder meer via hun herstel- en veerkrachtplannen, teneinde i) de houdbaarheid van de schuld in stand te houden en af te zien van generieke steun voor de geaggregeerde vraag in 2023, de genomen begrotingsmaatregelen om de impact van de hoge energieprijzen te verlichten doelgerichter te maken en na te denken over passende manieren om de steun af te bouwen naarmate de druk van de energieprijzen afneemt; ii) een hoog niveau van overheidsinvesteringen te handhaven en particuliere investeringen te bevorderen om de groene en de digitale transitie te ondersteunen; iii) loonontwikkelingen te ondersteunen die het verlies aan koopkracht verzachten en tegelijkertijd tweederonde-effecten op de inflatie te beperken, actief arbeidsmarktbeleid verder te verbeteren en tekorten aan vaardigheden tegen te gaan; iv) het ondernemingsklimaat te verbeteren en ervoor te zorgen dat energiesteun aan bedrijven kosteneffectief en tijdelijk is, en gericht is op levensvatbare ondernemingen en stimulansen voor de groene transitie handhaaft; en v) de macrofinanciële stabiliteit in stand te houden en risico's te monitoren en tegelijkertijd te blijven werken aan de voltooiing van de bankenunie. Voor Spanje dragen de aanbevelingen 1, 2 en 3 bij tot de uitvoering van de eerste, tweede en derde aanbeveling in de aanbeveling van 2023 over de eurozone.
- (37) In het licht van de diepgaande evaluatie door de Commissie en van haar beoordeling heeft de Raad het nationale hervormingsprogramma 2023 en het stabiliteitsprogramma 2023 onderzocht. Zijn aanbevelingen op grond van artikel 6 van Verordening (EU) nr. 1176/2011 zijn in aanbeveling 1 weergegeven. Het in aanbeveling 1 bedoelde beleid helpt om kwetsbaarheden in verband met de hoge overheidsschuld aan te pakken. Aanbeveling 2 draagt bij tot de aanpak van aanbeveling 1. De beleidsmaatregelen bedoeld in aanbeveling 1 dragen bij tot zowel de aanpak van onevenwichtigheden als de uitvoering van de aanbevelingen in de aanbeveling van 2023 over de eurozone, in overeenstemming met overweging 36,

BEVEELT AAN dat Spanje in 2023 en 2024 de volgende acties onderneemt:

1. Zo spoedig mogelijk in 2023 en 2024 de geldende noodsteunmaatregelen voor energie afbouwen, met gebruikmaking van de daarmee samenhangende besparingen om het overheidstekort terug te dringen. Indien hernieuwde stijgingen van de energieprijzen nieuwe of voortgezette steunmaatregelen vereisen, ervoor zorgen dat dergelijke steunmaatregelen gericht zijn op de bescherming van kwetsbare huishoudens en bedrijven, budgettair haalbaar zijn, en stimulansen voor energiebesparing behouden.

Zorgen voor een prudent begrotingsbeleid, met name door de nominale stijging van de nationaal gefinancierde netto primaire uitgaven in 2024 te beperken tot maximaal 2,6 %²¹.

Nationaal gefinancierde overheidsinvesteringen in stand houden en zorgen voor een doeltreffende absorptie van subsidies uit de faciliteit en andere Uniefondsen, met name om de groene en de digitale transitie te bevorderen.

Voor de periode na 2024 blijven streven naar een begrotingsstrategie op middellange termijn van geleidelijke en duurzame consolidatie, in combinatie met investeringen en hervormingen die bevorderlijk zijn voor een hogere duurzame groei, teneinde een prudente begrotingssituatie op middellange termijn tot stand te brengen.

2. Het momentum in stand houden en de gestage uitvoering van zijn herstel- en veerkrachtplan voortzetten en, na de recente indiening van het addendum, met inbegrip van het REPowerEU-hoofdstuk en de aanvraag van aanvullende leningen, snel van start gaan met de uitvoering van de bijbehorende maatregelen. Voor voldoende administratieve capaciteit blijven zorgen gezien de geplande toename in de omvang van het herstel- en veerkrachtplan. Voortgaan met de snelle uitvoering van de programma's van het cohesiebeleid, in nauwe complementariteit en synergie met het herstel- en veerkrachtplan.

²¹ Dit komt naar schatting overeen met een jaarlijkse verbetering van het structurele begrotingssaldo met ten minste 0,7 % van het bbp voor 2024, zoals beschreven in overweging 24.

3. De afhankelijkheid van fossiele brandstoffen verminderen. De invoering van hernieuwbare energie bespoedigen, onder meer door het verder stroomlijnen en digitaliseren van de vergunningsprocedures, het ondersteunen van het werk van vergunningverlenende autoriteiten, het verbeteren van de toegang tot het net en het investeren in energie-opslag, elektriciteitstransmissie en -distributie, en grensoverschrijdende elektriciteitsinterconnecties. De beschikbaarheid van sociale en betaalbare energie-efficiënte huisvesting vergroten, onder meer door renovatie; de elektrificatie van gebouwen en de invoering van elektromobiliteit bespoedigen. De beleidsinspanningen opvoeren die gericht zijn op het voorzien in en verwerven van vaardigheden en competenties die nodig zijn voor de groene transitie.

Gedaan te Brussel,

Voor de Raad

De voorzitter
